

BIJLAGE D OVERLAST

Overlast door of hinder van bomen verdelen we in de *volgende* categorieën:

1. (Zware) schaduwwerking (huis, tuin, zonnepanelen)
2. Bestratingsopdruk
3. Insectenoverlast- en vogeloverlast
4. Vallende bladeren en takken
5. Vruchtval
6. Stuifmeel

OVERLAST DOOR (ZWARE) SCHADUWWERKING

Gemeentelijke bomen kunnen, afhankelijk van de grootte, schaduwoverlast veroorzaken bij een woning of tuin. Inwoners kunnen dit als hinderlijk ervaren.

De vraag is wanneer de hinder zo onacceptabel is dat de gemeente Zoeterwoude er iets aan moet doen, bijvoorbeeld een (ingrijpende) snoeibeurt of, in het uiterste geval, het verwijderen van één of meerdere bomen.

De gemeente hanteert hier de door TNO gestelde minimumnorm voor de bezonning van woningen. Volgens TNO is er sprake van voldoende daglichttoetreding als er in de periode van 19 februari tot 21 oktober (8 maanden) 2 mogelijke bezonningsuren per dag zijn in de woonkamer.

OVERLAST IN RELATIE TOT SCHOTELANTENNES OF ZONNEPANELEN

Het plaatsen van schotelantennes op particulier terrein is voor de gemeente Zoeterwoude geen reden om over te gaan tot het ingrijpend snoeien of verwijderen van één of meerdere bomen.

De gemeente hanteert als beleidsuitgangspunt dat de aanwezigheid van zonnepanelen of de wens om tot plaatsing daarvan over te gaan, op zich geen reden is voor het vellen van bomen. De kosten voor het verwijderen van een boom vanwege rendementsverlies zijn voor rekening van de aanvrager(s) tot verwijdering. De kosten voor eventuele herplant komen tevens voor rekening van de aanvrager(s).

Gemeente Zoeterwoude behoudt zich het recht voor om in hoogst uitzonderlijke gevallen af te wijken van dit uitgangspunt. In uitzonderlijke situaties maakt de gemeente een afweging tussen het duurzaamheidsbelang dat prevaleert: het groen behouden of het groen verwijderen ten behoeve van het opwekken van groene energie.

Onderstaande criteria bieden handvatten bij de beoordeling van een kapvergunningsaanvraag.

Een verzoek voor een omgevingsvergunning bomenkap in het belang van het opwekken van duurzame energie wordt gehonoreerd indien alle onderstaande criteria van toepassing zijn:

1. De boom niet waardevol is.
2. De boom niet in een bomenstructuur staat.
3. De potentiële jaarlijkse energieopbrengst van de energie-opwekkers zoals die geplaatst worden is door een gecertificeerd energieadviseur berekend op tenminste **1600kWh**. Rendementsverlies dat wordt veroorzaakt door inefficiënte plaatsing (te grote/kleine hellingshoek of zon/windoriëntatie), modulaire schakeling (individuele schakeling van de panelen), slijtage (rendement van zonnepanelen loopt per jaar iets terug) of vervuiling wordt hierin mee genomen.
4. Door de vergunningsaanvrager wordt aangetoond dat het rendementsverlies, veroorzaakt door schaduwwerking van een houtopstand, minimaal 51% is ten opzichte van de potentiële jaarlijkse energieopbrengst.
5. Er geen alternatieven zijn voor de zonnepanelen zoals dak, schuur, carport
6. Herinrichting van de straat/wijk niet binnen 3 jaar op de planning staat. Als de straat/wijk binnen 3 jaar op de planning staat wordt het verzoek meegenomen bij de herinrichting van de straat.
7. Er participatie heeft plaatsgevonden in de straat (op maximaal 25 meter aan beide zijden van de boom en indien deze op een splitsing of kruising staat, op 25 meter in de aanliggende straten) en 60 procent van de buurt geen bezwaar heeft tegen het verwijderen van de boom.

OVERLAST DOOR BESTRATINGSOPDRUK

Boomwortels groeien van nature nooit direct onder het maaiveld. Dit gebeurt alleen wanneer ondergrondse groeiomstandigheden problemen opleveren. Grond kan te nat zijn, of zo verdicht dat de beworteling er niet doorheen kan groeien. De boomwortels 'zoeken' dan naar andere mogelijkheden en groeien omhoog. Zo ontstaat opdruk van de bestrating van trottoir, fietspad of rijbaan. Dit kan gevaarlijke situaties opleveren voor voetgangers en fietsers.

Ook in particuliere tuinen kunnen boomwortels van gemeentelijke bomen overlast verzorgen. Er kan bijvoorbeeld opdruk van het terras of het tuinpad ontstaan.

Jaarlijks besteden de medewerkers van gemeente Zoeterwoude tijd en geld aan het herstellen van bestratingsopdruk. Het is alleen slechts een oplossing voor de korte termijn. Bovendien worden zowel de wortels als de bomen bij deze werkzaamheden nogal eens, vaak onbewust en per ongeluk, beschadigd, dit kan weer gevolgen hebben voor de stabiliteit van de bomen.

In plaats van het blijven bestrijden van de symptomen, kan ook worden gekozen voor een *structurele oplossing*:

- De bestaande ondergrond kan worden vervangen door een combinatie van Geogrid, los geweven geotextiel en een (grof) puincunet;
- De wortelzones kunnen worden overbrugd met een zogenoemde dragende constructie;
- Het voet- of fietspad kan, in het uiterste geval, worden omgevormd tot plantstrook. Wel moet er dan in de directe omgeving ruimte beschikbaar zijn om het pad te verleggen;
- Boomwortels, niet dikker dan 5 centimeter, die voor overlast zorgen op particulier terrein mogen, conform de Verordening op de beplantingen, door bewoners gekapt worden. Voorwaarde is wel dat de boom niet zodanig beschadigd mag worden dat zijn levensverwachting en de veiligheid in gevaar komen;
- Zijn de voorgaande oplossingen niet mogelijk, dan kan worden besloten om een of meerdere bomen te verwijderen. Is er ter plaatse voldoende ruimte en wordt er voldaan aan de bepalingen uit het Handboek Bomen, dan plaatst de gemeente één of meerdere nieuwe bomen terug. Natuurlijk is de juiste boom op de juiste plek hierbij van belang om herhaling van bestratingsopdruk te voorkomen.

Als een boom die bestratingsopdruk veroorzaakt is geregistreerd als waardevolle boom of boomstructuur, kan er worden gekozen voor een tijdelijke oplossing om enerzijds de problematiek te verhelpen of in ieder geval aanvaardbaar te maken, anderzijds om de boom zo lang mogelijk te behouden.

OVERLAST DOOR INSECTEN OF VOGELS

De meest voorkomende overlast of hinder door insecten bestaat uit het 'druipen' door bladluizen en de aanwezigheid van de eikenprocessierups met de voor mensen hinderlijke 'brandharen'. Vogels geven vooral overlast van vogelpoep. Deze worden *hierna* apart behandeld.

Insectenoverlast: bladluizen

In de bomen kunnen bladluizen voorkomen. Bladluizen scheiden van maart tot en met september een plakkerige substantie af, de honingdauw. Dit vormt een zwarte aanslag ('roetdauw') op particuliere eigendommen zoals auto's, zonwering, tuinmeubilair, bestrating et cetera.

Bewoners ervaren de zwarte aanslag als hinderlijk. De gemeente wenst de overlast door bladluizen tot een minimum te beperken en neemt hiervoor de *volgende* maatregelen:

- Allereerst wordt, waar mogelijk, gekozen voor een natuurlijke bestrijding van de bladluizen;
- Daarna worden vernieuwende methoden, zoals een proef met knoflookextract, altijd overwogen.

Een ingrijpende maatregel is het vervangen van de betreffende bomen door een andere boomsoort, afhankelijk van de situatie. Het vervangen van de boom kan alleen als de groeiplaats geschikt is voor de nieuwe boom om gezond uit te groeien. Overlast door 'roetdauw' uitsluitend op vervoermiddelen (auto's, motoren, fietsen et cetera) vormt voor de gemeente Zoeterwoude geen aanleiding om over te gaan tot structurele maatregelen.

Insectenoverlast: eikenprocessierups

De eikenprocessierups is het voorstadium van een nachtvlinder. De eitjes komen in het voorjaar uit, waarna de harige rupsen zich in een lange processie over de stam van eikenbomen voortbewegen op zoek naar eikenbladeren als voedsel. Een groot nadeel vormen de brandharen, deze veroorzaken bij direct huidcontact irritaties bij mens en dier: een jeukende huid, rode uitslag, rood ontstoken oogwit en een branderig gevoel. Wanneer de haren worden ingeademd, kan het slijmvlies van neus, keel en luchtwegen geïrriteerd en zelfs ontstoken raken.

Beheersing van de eikenprocessierups is niet eenvoudig. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) heeft een 'Leidraad beheersing Eikenprocessierups' opgesteld, een stapsgewijze handreiking om beheerkeuzes te kunnen maken. Zoeterwoude bestrijdt de eikenprocessierups door deze veilig te laten verwijderen.

Een ingrijpende en structurele maatregel, bijvoorbeeld het verwijderen van alle eiken, is niet effectief en zeker niet duurzaam. De eikenprocessierups geeft een seizoensgebonden overlast. Jaarlijks kiezen de (nieuwe) rupsen voor nieuwe bomen. Ook verschilt de hoeveelheid rupsen van jaar tot jaar. Het verwijderen van alle eikenbomen in Zoeterwoude biedt daarom geen oplossing, hiervoor wordt niet gekozen.

Vogeloverlast: vogelpoep uit verblijfboomen

Vogels overnachten vaak in groepen in (specifieke) bomen. Dit levert meestal grote hoeveelheden vogelpoep onder deze boom op, wat overlast kan geven op geparkeerde auto's of op onderliggend terras. Per seizoen en per vogelsoort kan de boomkeuze verschillen.

Het verwijderen van een verblijfboom kan op die plek zelf wel de overlast weghalen, maar de vogels zullen vervolgens en andere boom uitkiezen en daar opnieuw voor overlast zorgen. Op welke boom de keuze valt is van te voren (meestal) niet te voorspellen. Het verwijderen van een boom lost dus niet het probleem op, maar verplaatst het alleen. Hetzelfde geldt voor het verwijderen van een specifieke tak waar vogels vaak op verblijven. De vogels zullen zich dan naar een andere tak verplaatsen.

De gemeente Zoeterwoude zal daarom in vrijwel alle gevallen van overlast door vogelpoep niet ingrijpen. Alleen in een enkele situatie, waarbij ingrijpen vrijwel zeker een gunstig resultaat zal opleveren, kan de beheerder besluiten maatregelen te nemen. Welke maatregelen dan passend zijn, wordt door de gemeentelijke groenbeheerder bepaald.

OVERLAST DOOR VALLENDE BLADEREN

In de herfst laten loofbomen en sommige coniferen bladeren en naalden vallen. Het vrijgekomen organisch materiaal kan zich ophopen in de openbare ruimte, maar ook op particuliere terreinen. Normale bladval is voor de gemeente Zoeterwoude geen directe reden om in te grijpen.

Wel kan een extreem grote ophoping van bladeren en/of naalden een ongestoorde functie van trottoirs, fietspaden of rijbaan verminderen of zelfs tot gevaar leiden. In dat geval ontstaat onacceptabele hinder. De gemeente gaat in die gevallen vaker dan gemiddeld over tot verwijdering, bijvoorbeeld door extra veeggrondes te laten uitvoeren. Daar waar nodig plaatst de gemeente ook speciale bladkorven, waarin bewoners de door hen verzamelde bladeren kunnen deponeren.

OVERLAST DOOR TAKKEN

Uitgroeierende takken en twijgen kunnen tot overlast leiden doordat deze bijvoorbeeld tegen gevels of over daken heen groeien. Wanneer de overlast via gerichte snoei kan worden weggenomen en het beeld van de boom intact blijft, besluit de gemeente om de snoei uit te (laten) voeren, ongeacht leeftijd en grootte van de boom of bomen. Is er meer dan één snoeibeurt nodig of wordt er schade toegebracht aan particulier eigendom, dan kan er besloten worden om de boom te verwijderen. De mate van overlast, de conditie en de levensverwachting van de boom of bomen zijn hierbij belangrijk. Een uitzondering hierop vormen de waardevolle bomen en boomstructuren, hiervoor wordt per geval zorgvuldig een afweging gemaakt tussen de wens om de boom zo lang mogelijk te behouden en de opgetreden en mogelijk nog door dikte- of lengtegroei te verwachten schade.

Alle gemeentelijke bomen worden tijdens de geplande onderhoudsmomenten gesnoeid. Is er sprake van een onderhoudsachterstand, dan kan de gemeente besluiten om de snoei 'naar voren te halen', dus eerder uit te voeren dan in de planning is vastgelegd.

OVERLAST DOOR VRUCHTVAL

In de herfst kunnen de van bomen afkomstige vruchten zoals (sier)appels, eikels, kastanjabolsters et cetera overlast veroorzaken. Omdat dit zaken zijn die bij bomen horen, zullen in principe geen extra maatregelen worden getroffen. Wanneer er grote ophopingen ontstaan, zal er vaker een veegronde worden uitgevoerd. Grote vruchtval kan tot situaties leiden waar veel insecten (zoals wespen) op af komen. De gemeentelijke groenbeheerder beoordeelt deze specifieke overlast per geval.

Wanneer er volgens de gemeentelijke planning bomen moeten worden vervangen op locaties waarvan bekend is dat er veel overlast door vruchtval wordt ervaren, dan zal een zorgvuldige keuze worden gemaakt voor de nieuw aan te planten boomsoort.

OVERLAST DOOR STUIFMEEL (ALLERGIEËN)

Wanneer personen allergisch reageren op bomen (stuifmeel) dan is dat geen reden om de boom te verwijderen. Doordat stuifmeel over grote afstand via de wind wordt verplaatst heeft een enkele lokale boom nauwelijks invloed op het beperken of voorkomen van een allergie.

CRITERIA VOOR KAP BIJ OVERLAST

Uitgangspunt is dat bomen niet gekapt worden vanwege overlast. Indien een geval van overlast voldoet aan één van onderstaande criteria, dan kan dat reden geven om, na vakkundig onderzoek en met afweging van de beleidsstatus van de boom, over te gaan tot het kappen van de boom.

Last van:	Reden voor onderzoek naar mogelijkheden voor kap
Schaduwwerking	In de woning: In de periode van 19 februari – 21 oktober minder dan 2 bezonningsuren per dag én het geen waardevolle boom of onderdeel van een structuur betreft.
Bestratingsopdruk	Als symptoombestrijding en structurele aanpassingen van de omgeving geen oplossing bieden én het geen waardevolle boom of onderdeel van een structuur betreft.
Insecten	Als de overlast dermate groot is dat er sprake is van aantoonbare schade, elke mogelijke vorm van bestrijding niet werkt, en de groeiplaats geschikt is voor een nieuwe boom om gezond uit te groeien. Overlast door 'roetdauw' uitsluitend op vervoermiddelen (auto's, motoren, fietsen et cetera) vormt voor de gemeente Zoeterwoude geen aanleiding om over te gaan tot structurele maatregelen. Bij eikenprocessierups wordt niet gekapt.
Vogels	Als de overlast dermate groot is dat er sprake is van aantoonbare schade, en (vrijwel) zeker is dat specifieke maatregelen voor een positief resultaat zorgen.
Vallende bladeren	Nooit
Takken	- Als er ondanks regulier snoeien sprake is van schade aan particulier eigendom, of: - Als er meer dan één snoeibeurt nodig is om de overlast te verminderen. Bij waardevolle bomen en boomstructuren wordt meer schade en snoeiwerk geaccepteerd.
Schotelantennes	Nooit

Last van:	Reden voor onderzoek naar mogelijkheden voor kap
Zonnepanelen	Als alle onderstaande criteria van toepassing zijn op de situatie: 1. De boom niet waardevol is. 2. De boom niet in een bomenstructuur staat. 3. De potentiële jaarlijkse energieopbrengst van de energie-opwekkers zoals die geplaatst worden is door een gecertificeerd energieadviseur berekend op tenminste 1600kWh. Rendements-verlies dat wordt veroorzaakt door inefficiënte plaatsing (te grote/kleine hellingshoek of zon/windoriëntatie), modulaire schakeling (individuele schakeling van de panelen), slijtage (rendement van zonnepanelen loopt per jaar iets terug) of vervuiling wordt hierin mee genomen. 4. Door de vergunningsaanvrager wordt aangetoond dat het rendementsverlies, veroorzaakt door schaduwwerking van een houtopstand, minimaal 51% is ten opzichte van de potentiële jaarlijkse energieopbrengst. 5. Er geen alternatieven zijn voor de zonnepanelen zoals dak, schuur, carport 6. Herinrichting van de straat/wijk niet binnen 3 jaar op de planning staat. Als de straat/wijk binnen 3 jaar op de planning staat wordt het verzoek meegenomen bij de herinrichting van de straat. 7. Er participatie heeft plaatsgevonden in de straat (op maximaal 25 meter aan beide zijden van de boom en indien deze op een splitsing of kruising staat, op 25 meter in de aanliggende straten) en 60 procent van de buurt geen bezwaar heeft tegen het verwijderen van de boom.
Vruchtval	Nooit
Allergie	Nooit